

Návrh opatrenia na zefektívnenie verejnej správy

Projekt:	Lepšie verejné politiky pre bývanie marginalizovaných rómskych komunít
Organizácia:	Nezisková organizácia Projekt DOM.ov
Operačný program:	Efektívna verejná správa
Kód žiadosti o NFP:	314011Q491
Názov aktivity:	Hlavná aktivita č. 3 Skvalitňovanie verejných politík podpory bývania MRK
Názov výstupu:	Návrh na opatrenie zamerané na zefektívnenie verejnej správy
Názov opatrenia:	Celoživotné vzdelávanie obstarávateľov a spracovateľov územnoplánovacej dokumentácie v oblasti bývania a zlepšovania životných podmienok marginalizovaných rómskych komunít
Subjekt, ktorému sa návrh opatrenia predkladá:	Ministerstvo dopravy a výstavby SR, Slovenská komora architektov

Celoživotné vzdelávanie obstarávateľov a spracovateľov územnoplánovacej dokumentácie v oblasti bývania a zlepšovania životných podmienok marginalizovaných rómskych komunít

2021

doc. Ing.arch. Katarína Smatanová MA, PhD., a kol.

Návrhy sú formulované v rámci projektu „Lepšie verejné politiky pre bývanie marginalizovaných rómskych komunít“, kód projektu ITMS2014+: 314011Q491.

Tento projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu.

Úvod

V rámci projektu „Lepšie verejné politiky pre bývanie marginalizovaných rómskych komunít“, je snahou neziskovej organizácie Projekt DOM.ov zbierať údaje a informácie z terénu, z praktických skúseností aktivít organizácie a spolupracujúcich obcí a tieto informácie premietat' do návrhov opatrení s cieľom zefektívniť verejnú správu a legislatívny systém.

Problematika bývania je náročný a dlhodobý proces. Riešenia, ktoré zahŕňajú novú výstavbu alebo revitalizáciu častí marginalizovaných lokalít a s nimi spojené nevyhnutné procesy vysporiadania pozemkov, prípravou technickej infraštruktúry, často prekračujú aj jedno volebné obdobie starostu a primátora, obecného zastupiteľstva. Územnoplánovacia dokumentácia - “ÚPD” (územný plán, územný plán zóny, a pod.) sú práve nástroje, ktoré majú zabezpečovať dlhodobú kontinuitu cieľa a vízií, ako aj navrhovaných riešení, a to aj počas výmeny volených zástupcov samosprávy.

Cieľom návrhu tohto opatrenia je preto zvýšiť odbornosť osôb zabezpečujúcich obstarávanie a spracovanie územnoplánovacej dokumentácie a tak aj zlepšiť kvalitu riešení bývania pre marginalizované komunity a posilniť pretavenie zásad destigmatizácie, degetoizácie a desegregácie aj v praktickej rovine.

Identifikácia problému

Nezisková organizácia Projekt DOM.ov pôsobí kontinuálne od roku 2016 vo viac ako 20 lokalitách na území Slovenskej republiky a asistuje viac ako ďalším 10 obciam pri príprave riešení rozvoja bývania a zlepšovanie životných podmienok príslušníkov marginalizovaných rómskych komunít. Každodenne tak prichádzame do styku aj s problematikou územnoplánovacej dokumentácie, ktorá by mala ako základný nástroj určovať, koordinovať a riadiť investičné zámery a celkové funkčno-priestorové usporiadanie na danom území.

Ako poukázala “Analýza stavu prípravy územnoplánovacej dokumentácie pri procesoch zlepšovania bývania marginalizovaných rómskych komunít”, ktorá vychádza jednak z vyhodnotenia súčasného stavu spracovanie UPD a dostupných zákonných a metodických usmernení a jednak z praxe aktivít neziskovej organizácie Projekt DOM.ov, je celkovo oblasť prípravy ÚPD ako nástroj pre zabezpečovanie integračných opatrení v téme bývanie stále nedocenená a málo aktívne využívaná. Ako najčastejšie problémy v téme spracovania ÚPD boli identifikované:

- nedostatočné množstvo spracovaní územných plánov a iných stupňov ÚPD, najmä v obciach ktoré vo svojom katastri zahŕňujú lokalitu MRK,
- neadekvátne, nevhodné, prípadne absentujúce riešenie zlepšovania životných podmienok a rozvoja bývania MRK v prípade, ak spracovaná UPD existuje,
- neznalosť zainteresovaných odborníkov v téme špecifik a konkrétnych opatrení destigmatizácie, degetoizácie a desegregácie.

Návrh adekvátnych opatrení

Pri spracovávaní územnoplánovacej dokumentácie sú kľúčové dve osoby, pričom požiadavky na odbornosť týchto dvoch funkcií definuje niekoľko zákonov.

(1) obstarávateľ projektovej dokumentácie

Obstarávanie ÚPP a ÚPD môže obec zabezpečovať len prostredníctvom odborne spôsobilej osoby - "obstarávateľ"¹ ÚPP a ÚPD. Úlohou obstarávateľa je organizovať celý priebeh procesu prípravy, spracovania, prerokovania (spojené s vyhodnocovaním pripomienok), schvaľovania a ukladania ÚPP a ÚPD. Obstarávateľ nemôže byť súčasne spracovateľom ÚPP a ÚPD ani jemu blízkou osobou.

Odbornú spôsobilosť na **obstarávanie projektovej dokumentácie** udeľuje Ministerstvo dopravy a výstavby SR, pod ktoré spadá územné plánovanie, a to podľa usmernení vo Vyhláška MŽP SR č. 436/2000 Z. z., ktorou sa upravujú podrobnosti o obsahu žiadosti o overenie odbornej spôsobilosti na obstarávanie ÚPP a ÚPD obcí a o spôsobe overenia odbornej spôsobilosti v znení vyhlášky č. 600/2002 Z. z. :

Podmienkou odbornej spôsobilosti je vysokoškolské alebo bakalárske vzdelanie príslušného smeru a najmenej tri roky praxe alebo stredoškolské vzdelanie príslušného smeru s maturitou a 5 rokov praxe v príslušnom odbore.

(2) spracovateľ projektovej dokumentácie

Spracovateľ projektovej dokumentácie zabezpečuje už konkrétny návrh funkčného-priestorového usporiadania územia, ktorý v sebe integruje požiadavky rôznych aktérov definované v zadaní. Spracovávanie ÚPP a ÚPD môže obec zveriť len odborne spôsobilej osobe autorizovaného architekta s autorizáciou slovenskej komory architektov (SKA) alebo hosťujúcemu architektovi SKA.

Spracovanie ÚPP a ÚPD zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v § 45 zaraďuje medzi vybrané činnosti vo výstavbe. Môže ju tak vykonávať len osoba autorizovaného architekta s autorizáciou SKA.

Osoby Autorizovaného architekta s autorizáciou SKA sú súčasne viazané potrebou celoživotného vzdelávania².

*Potreba **celoživotného vzdelávania** vyplýva zo Zákona č. 138/1990 Z. z. o autorizovaných architektoch a autorizovaných stavebných inžinieroch, ako aj zo Štatútu*

¹ Treba podotknúť, že týmto označením sa nerozumie verejné obstarávanie, ktoré realizujú obce podľa Zákona o VO prostredníctvom spôsobilých osôb pre VO.

² Profesionálne vzdelávanie architektov (PVA).

Slovenskej komory architektov z 2. júna 2000 a v znení neskorších zmien a zo Smernice ACE o CPD (PVA) RAG2/06/CPD-Guidelines Agenda Item 6.1.1 Date: 10th October 2006 Ref: 359/06/AJ/dd, schválený na 2. Valnom zasadnutí v roku 2006.

Autorizovaný architekt tak musí podľa súčasne platnej smernice získať minimálne 20 kreditov vo vzdelávacom procese za uplynulé dva roky. Jednotlivé vzdelávacie aktivity organizuje samotná komora architektov ale môžu byť organizované aj inými inštitúciami, ako sú napríklad štandardné vzdelávacie inštitúcie: vysoké školy a pod.

Vyplývajúc z uvedeného navrhujeme využiť práve priestor, ktorý ponúka celoživotné vzdelávanie - povinné pre osoby spracovateľov (autorizovaných architektov SKA), dobrovoľné pre obstarávateľov - na organizovanie pravidelných vzdelávacích podujatí v oblasti integračných opatrení, prípravy územia na bývanie, zlepšovanie životných podmienok MRK.

Jednotlivé vzdelávacie podujatia môžu byť organizované tak úradom Splnomocnenca vlády pre rómske komunity SR, tak i Ministerstvom dopravy a výstavby SR a mali by sa zaoberať príkladmi dobrej praxe, príkladmi opatrení destigmatizácie, desegregácie, degeotizácie v rámci funkčno-priestorového usporiadania územia, a pod..

Súčasne navrhujeme zväziť, že ak by prišlo k prehodnoteniu podmienok odbornej spôsobilosti pre obstarávateľov, doplniť do podmienok aj povinné celoživotné vzdelávanie.

Záver

Podpora celoživotného vzdelávania odborne spôsobilých osôb pri príprave územnoplánovacej dokumentácie zahrnutím špecifických vedomostí a informácií z oblasti prípravy územia pre bývanie MRK, zlepšovanie bytových podmienok, destigmatizácie, desegregácie, degeotizácie má potenciál mať pozitívny efekt na zlepšovanie životných podmienok MRK na Slovensku celkovo.